

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Z. Š.**, bývajúceho v D., zastúpeného JUDr. J. V., advokátom so sídlom v P., proti odporkyňi **S.**, so sídlom v B., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu **H., a. s.**, so sídlom v P., **o mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia**, vedenej na Okresnom súde Prievidza sp. zn. 6 C 144/2006, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 28. novembra 2007 sp. zn. 5 Co 114/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 28. novembra 2007 sp. zn. 5 Co 114/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prievidza rozsudkom z 15. januára 2007 č. k. 6 C 144/2006 – 43 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 75 000 Sk a náhradu trov konania 12 870 Sk a na účet súdu trovy štátu 350 Sk, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh zamietol. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že navrhovateľovi, ktorý pracoval u vedľajšieho účastníka ako baník na základe pracovnej zmluvy z 1. 12. 1979, bola dňa 26. 2. 2004 (s dátumom hlásenia 26. 4. 2004) zistená choroba z povolania - porucha sluchu z hluku. Posudkom z 26. 4. 2004, číslo X. bolo sťaženie spoločenského uplatnenia následkom tejto choroby z povolania ohodnotené na 400 bodov a posudkom z 9. 8. 2005 na 650 bodov. Uviedol, že z dôvodov obmedzení a problémov vzniknutých následkom choroby z povolania navrhovateľ svojím návrhom uplatňoval mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 7 ods. 3 Vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení platnom do 31. 7. 2004, ďalej len vyhláška) o 5-násobok základného počtu bodov (400 bodov), čo vo finančnom

vyjadrení predstavovalo sumu 120 000 Sk. Tento návrh považoval za čiastočne dôvodný, v rozsahu 75 000 Sk. Choroba z povolania zasiahla do takmer všetkých sfér života navrhovateľa, jeho osobného, rodinného, športového, kultúrneho života. Kvôli nej sa nemôže venovať športovým aktivitám, aj keď len rekreačne, a to futbalu, nedokáže vykonávať žiadne ťažšie práce okolo rodinného domu, v domácnosti, v záhrade a pod. Nie je schopný bezpečne riadiť motorové vozidlo. Na základe toho dospel k záveru, že sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške dvojnásobku základného počtu bodov je nedostatočným a je dôvodné ďalšie zvýšenie o 6-násobok základného počtu bodov. To aj z dôvodu, že v čase rozhodovania v konaní vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 15 C 128/2004 (ďalej predchádzajúce konanie) bolo pre závažnosť ochorenia zvýšené bodové ohodnotenie navrhovateľovi o 250 bodov posudkom z 9. 8. 2005. Potom je potrebné navrhovateľovi poskytnúť odškodnenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia za celkový počet bodov (650) aj napriek skutočnosti, že nepreukázal ďalšie nové obmedzenia oproti pôvodne preukázaným v predchádzajúcom konaní. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O. s. p. a trovách štátu podľa § 148 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie odporcu rozsudkom z 28. novembra 2007 sp. zn. 5 Co 144/2007 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej (vyhovujúcej) časti tak, že návrh zamietol. Odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi nepriznal náhradu trov konania a navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu trovy štátu 350 Sk do 3 dní. Nestotožnil sa s rozhodnutím súdu prvého stupňa, pretože na strane navrhovateľa nebola preukázaná žiadna zmena pomerov oproti pomerom v čase rozhodovania súdu v predchádzajúcom konaní. Samotné zvýšenie bodového ohodnotenia podľa jeho názoru samo osebe ešte nezakladá nárok na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky, podľa ktorého môže súd zvýšiť náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia len po preukázaní dôvodov hodných osobitného zreteľa. Z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by došlo k zmenám v spôsobe života navrhovateľa resp. ďalším obmedzeniam, než aké boli konštatované v predchádzajúcom konaní. Názor odporcu, podľa ktorého suma náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia ani v danej veci nemôže byť v úhrne vyššia ako suma podľa osobitného predpisu, nepovažoval za správny z dôvodu, že uvedený limit sa nevzťahuje na priznanie mimoriadneho zvýšenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, ak ide o prípady hodné osobitého zreteľa. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, 2 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. a trovách štátu podľa § 148 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie navrhovateľ. Jeho prípustnosť vyvodil z § 238 ods. 1 O. s. p. a dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., pretože rozhodnutie krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Bol toho názoru, že v odvolacom konaní prebiehajúcim na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 4 Co 152/2005 (na súde prvého stupňa pod sp. zn. 15 C 128/2004) nebolo možné uplatniť zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 250 bodov v zmysle § 95 ods. 1 O. s. p., pretože rozhodnutie súdu prvého stupňa, proti ktorému podal odvolanie, sa netýkalo výšky priznanej sumy, ale len časti, v ktorej bol návrh zamietnutý. Za nelogické považoval neumožnenie mu takéhoto postupu samostatným návrhom, keď je podstatná skutočnosť, že k vydaniu posudku o zvýšení bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia za priznaných 400 bodov došlo v priebehu predchádzajúceho konania o zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Poukázal na ustálenú súdnu prax Krajského súdu v Trenčíne pri priznávaní mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky aj v takýchto prípadoch. Zdôraznil, že u neho došlo k výraznému zhoršeniu všetkých obmedzení, ktoré mal a pribudli aj nové obmedzenia, na ktoré poukázal. Navrhol rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, v ktorom si uplatňuje náhradu trov konania.

Odporca považoval dovolanie za nedôvodné. Podľa jeho názoru samotné vydanie posudku o zvýšení bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia bez ďalšieho nezakladá nárok na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky, ale za rozhodujúcu považoval skutočnosť, či u navrhovateľa došlo k výraznému sťaženiu spoločenského uplatnenia od posledného rozhodnutia súdu v predchádzajúcom konaní.

Vedľajší účastník sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolacích (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

V zmysle ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie je tiež prípustné, proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.).

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 3 O. s. p.).

Z ustanovenia § 125 O. s. p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov obce, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

V zmysle ustanovenia § 220 O. s. p. odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky ani na jeho potvrdenie (§ 219 O. s. p.), ani jeho zrušenie (§ 221 ods. 1 O. s. p.).

Ak odvolací súd má zato, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O. s. p.).

Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a na ním založených následných právnych záveroch, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom nevyhnutným. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriaceho podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové zistenia a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie).

Ak sa chcel odvolací súd odchyliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O. s. p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O. s. p. Len takýto postup je v súlade so zásadou priamosti a ústnosti civilného procesu, ktoré zásady zostali zachované aj po účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku vykonané zákonom č. 384/2008 Z. z. Je neprípustné, aby odvolací súd k svojim odlišným skutkovým zisteniam vedúcim k záveru o nepreukázaní ďalších dôvodov hodných osobitného zreteľa pre zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia navrhovateľa, dospel len na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Odvolací súd podľa týchto ustanovení a zásad riadne v danej veci nepostupoval. Vo svojom zmeňujúcom rozhodnutí vychádzal z dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa, na základe ktorých ale dospel k iným skutkovým zisteniam, z ktorých vyvodil iný právny stav bez toho, aby doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa.

Navrhovateľ sa svojím návrhom domáhal proti odporcovi mimoriadneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky. Súd prvého stupňa dospel k záveru o čiastočnej dôvodnosti návrhu (75 000 Sk), keď vzhľadom na uvedené obmedzenia následkom choroby z povolania ale i skutočnosť, že došlo k zvýšeniu bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia zo 400 na 650 bodov posudkom z 9. 8. 2005, považoval za nedostatočné odškodnenie vo výške dvojnásobku základného bodového ohodnotenia. Na rozdiel od neho odvolací súd dospel k záveru o neopodstatnenosti nároku uplatneného navrhovateľom pre neexistenciu dôvodov (ďalších dôvodov) hodných osobitného zreteľa, na ktoré by nebolo prihliadnuté v predchádzajúcom konaní.

Z obsahu zápisnice odvolacieho súdu o pojednávaní z 28. 11. 2007 (č.l. 66), na ktorom došlo aj ku konečnému rozhodnutiu nevyplýva, že by boli zopakované dôkazy vykonané súdom prvého stupňa a že by bolo doplnené dokazovanie na okolnosti preukázania ďalších dôvodov hodných osobitného zreteľa pre zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Krajský súd pre odlišný skutkový záver o nedôvodnosti nároku uplatneného navrhovateľom v celom rozsahu ani nezopakoval dokazovanie spisom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 15 C 128/2004 a v rámci neho vykonanými dôkazmi a napriek tomu konštatoval, že neboli preukázané ďalšie dôvody hodné osobitného zreteľa na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 7 ods. 3 vyhlášky) ako v tomto konaní.

Odvolací súd si teda pre odlišné hodnotenie dôkazov nežadovážil rovnocenný podklad, preto jeho skutkový záver a z neho vyplývajúci právny záver je v dôsledku toho v tomto smere predčasný a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

Preto dovolací súd dospel k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom došlo k inej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie veci. Na procesnú vadu tejto povahy (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) musel dovolací súd prihliadnuť (§ 242 ods. 1 O. s. p.) a preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 O. s. p.) a vec vrátil dovolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: